

ROGALAND
FYLKESKOMMUNE

Saksprotokoll

Utvalg: Fylkesutvalget
Møtedato: 19.04.2016
Sak: 51/16

Resultat: Enstemmig vedtatt

Arkivsak: 16/497
Tittel: **SAKS PROTOKOLL - FORSLAG TIL NY FORSKRIFT OM
VANNFORSYNING OG DRIKKEVANN**

Behandling:

Det ble protokollert:

Anja Berggård Endresen, V fremmet følgende fellesforslag på vegne av V, AP, KrF, SP, MDG,

1. Fylkesutvalget ber Helse- og omsorgsdepartementet om å vurdere en innstramming av sanksjonsordninger som sikrer at eierne av det interne fordelingsnett oppfylder sine forpliktelser knyttet til konkretiserte måltall for ledningsnett med tilstrekkelig lekkasjetett og i tilfredsstillende stand.

Votering:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.
Fellesforslaget ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Fylkesutvalget er positive til at drikkevannsforskriften endres for å være tilpasset ny kunnskap, regelverksendringer og samfunnsutviklingen for øvrig.
2. Fylkesutvalget viser til fylkesrådmannens saksfremlegg og konklusjon i saken.
3. Fylkesutvalget støtter fylkesrådmannens saksfremlegg og ber Helse- og omsorgsdepartementet foreta de endringer som fremgår av konklusjonen.
4. Fylkesutvalget ber Helse- og omsorgsdepartementet om å vurdere en innstramming av sanksjonsordninger som sikrer at eierne av det interne fordelingsnett oppfylder sine forpliktelser knyttet til konkretiserte måltall for ledningsnett med tilstrekkelig lekkasjetett og i tilfredsstillende stand.

Postadresse:
Postboks 130, Sentrum
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Arkitekt Eckhoffst. 1
StavangerTelefaks:

Telefon:
51 51 66 74

51 51 67 95

Saksutredning:

FORSLAG TIL NY FORSKRIFT OM VANNFORSYNING OG DRIKKEVANN

Trykte vedlegg: - Høringsbrev
- Høringsforslag til ny drikkevannsforskrift

Utrykte vedlegg: - Høringsnotat

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---forslag-til-ny-forskrift-om-vannforsyning-og-drikkevann/id2469673/>

1. Bakgrunn:

Den gjeldende drikkevannsforskriften ble fastsatt 4. desember 2001. På bakgrunn av ny kunnskap, endringer i EU's direktiv for drikkevann og den generelle samfunnsutviklingen har Helse- og omsorgsdepartementet funnet det nødvendig å revidere og fornye drikkevannsforskriften. Forskriftsarbeidet er en del av regjeringens satsning på å ruste Norge for fremtiden.

Regjeringen fastsatte 22. mai 2014 nasjonale mål for vann og helse i samsvar med Verdens helseorganisasjon/UNECEs protokoll for vann og helse. Revisjon av drikkevannsforskriften er også et sentralt tiltak for å følge opp disse målene.

Hovedutfordringene på drikkevannsområdet er stort lekkasjetap i ledningsnett med fare for innsug av helseskadelige smittestoffer og andre farlige stoffer samt at i størrelsesorden 600 000 mennesker får vann fra små vannforsyninger med ukjent vannbehandling og kvalitet.

Endret sikkerhetssituasjon og klimaendringer er også en del av årsakene til forskriftsendringen.

2. Problemstilling:

Helse- og omsorgsdepartementet har ved brev av 7.01.2016 sendt på høring forslag til ny forskrift om vannforsyning og drikkevann. Rogaland fylkeskommune har bedt om og fått utsatt høringsfrist til 21. april 2016.

Høringsforslaget berører regionale oppgaver knyttet til fylkeskommunens ansvarsområder innenfor friluftsliv, vannforvaltning og regionale planoppgaver etter plan- og bygningsloven. Rogaland fylkeskommune avgir høringsuttalelse for å ivareta sine interesser innenfor disse ansvarsområdene.

3. Saksopplysninger:

Departementet foreslår en rekke strukturelle endringer i forskriftsutkastet for å gjøre forskriften mer leservennlig og for å få tydeligere frem hva som kreves og hvem de ulike bestemmelsene retter seg mot. For å følge opp de nasjonale målene for vann og helse og møte samfunnsutviklingen foreslås;

- Farekartlegging og farehåndtering som et gjennomgående prinsipp
- Tydeligere krav om vedlikehold av ledningsnett
- Registreringsplikt utvidet til også å gjelde små vannforsyningssystemer
- Kravet om oppstartstillatelse tatt ut (men plangodkjenning beholdes)
- En egen bestemmelse om forebyggende sikring og krav om opplæring av ansatte med sikte på å etablere en sikkerhetskultur
- Å gjøre kompetansekravet tydeligere
- Tydeliggjøre krav til beredskap og beredskapsøvelser
- Å tydeliggjøre kommunens plikter til å ta drikkevannshensyn i forbindelse med planarbeid etter plan- og bygningsloven

I utkastet til ny drikkevannsforskrift er pliktene for de små vannforsyningssystemene økt noe for å sikre bedre vannkvalitet. Dette innebærer registreringsplikt og krav om nødvendige tiltak for å sikre trygt vann ved alle vannforsyningssystemer som leverer til flere enn én abonnent. Forslaget tydeliggjør dessuten kravet om at ledningsnett skal være tilstrekkelig lekkasjetett for å hindre at drikkevannet blir forurenset og pålegger vannforsyningssystemene å utarbeide en plan for vedlikeholdet. Regjeringen har i de nasjonale målene for vann og helse satt som mål at vedlikeholdsetterslepet skal innhentes innen 2035. For de vannforsyningssystemene som har stort vedlikeholdsetterslep, vil dette medføre økt utskiftingstakt i forhold til dagens. Kostnadene forbundet med ledningsnett faller inn under selvkostregnskapet i kommunen og vil følgelig ikke medføre økt behov for kommunale bevilgninger.

Mattilsynet er tilsynsmyndighet og kan fatte nødvendige vedtak for alle bestemmelsene i drikkevannsforskriften, med unntak av § 28 (Kommunens plikter). Tilsyn med bestemmelsene i § 28 er delegert fylkesmannen, jf. folkehelseloven §§ 31 og 32.

4. Fylkesrådmannens vurderinger:

Fylkesrådmannen mener det er positivt og nødvendig at drikkevannsforskriften endres for å være tilpasset ny kunnskap, regelverksendringer og samfunnsutviklingen for øvrig.

En av hensiktene med forskriften er å få tydeligere frem hva som kreves og hvem de ulike bestemmelsene retter seg mot. I forhold til dette mener fylkesrådmannen det er behov for noen tydeligere avklaringer og presiseringer i forhold til deler av foreslått forskriftstekst.

Friluftsliv og allemannsretten (§ 4):

Fylkesrådmannen er enig i at dersom omfanget av friluftslivsaktiviteter nær en drikkevannskilde eller i nedbørsfeltet til en drikkevannskilde er omfattende så kan det medføre risiko for forurensning. Samtidig mener fylkesrådmannen at det kun i svært få tilfeller vil være så omfattende friluftslivsaktiviteter eller utøvelse av allemannsretten at dette vil medføre en reell forurensningsfare.

Det fremstår uklart hvor grensen/definisjonen for forurensende aktiviteter fra utøvelse av friluftsliv og allemannsretten skal settes. Teksten om friluftsliv/allemannsretten bør utdypes/endres for å unngå at den blir til hinder for utøvelse av tradisjonelt friluftsliv/allemannsretten som turgåing og bærplukking, o.l.

Det må være den konkrete fare-/risikokartleggingen som foreslås i § 9, som for det enkelte vannverk, drikkevannskilden og vanntilsigsområdet skal legges til grunn for vurderinger av hvorvidt aktiviteter knyttet til friluftsliv og allemannsretten medfører en reell fare for forurensning. Av hensyn til friluftsliv og allemannsretten er det viktig å unngå at det etableres en praksis som begrenser friluftsliv og allemannsretten i vanntilsigsområdet til drikkevannskilder på et generelt grunnlag, slik teksten i forslag til § 4 kan tolkes.

Det må enten i forskriftsteksten eller i kommentarutgave eller veiledning til forskriften komme tydelig frem hva som i § 4 menes med forurensning fra friluftsliv og annen utøvelse av allemannsretten.

For å sikre at det foretas konkrete vurderinger av forurensningsfare, så foreslås at det tas inn ett nytt annet ledd, med følgende ordlyd;
«Konkret forurensningsfare skal vurderes gjennom farekartlegging, jf § 9.»

Ledningsnett og internt fordelingsnett (§ 17):

Forlag til § 17 inneholder viktige krav som tas inn for å konkretisere krav til kvalitet på ledningsnettet og at det skal være en plan for vedlikehold av ledningsnettet.

Det er positivt at det settes krav om «tilstrekkelig lekkasjetett og i tilfredsstillende stand». Ordlyden kan like vel være for lite konkret når vannverkseier skal lage en plan for vedlikehold. Det kan også være en utfordring for Mattilsynet som tilsynsmyndighet å vurdere hvor grensen for «tilstrekkelig lekkasjetett og tilfredsstillende stand» går. Det vises i høringsbrevet fra departementet til at «Regjeringen har i de nasjonale målene for vann og helse satt som mål at vedlikeholdsetterslepet skal innhentes innen 2035». Det er behov for en tydeligere sammenheng mellom forskriftsteksten og de nasjonale målene. Forskriftstekstens bruk av begrepene «tilstrekkelig lekkasjetett og i tilfredsstillende stand» er hensiktsmessig, forutsatt at det konkretiseres nærmere målsettinger gjennom egen veiledning eller en kommentarutgave til forskriften.

Rogaland fylkeskommune er etter vannforskriften vannregionmyndighet for vannregion Rogaland og har vedtatt en regional plan for vannforvaltning i vannregion Rogaland 2016-221. Vannforskriften og regional plan for vannforvaltning har begge som formål å sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av grunnvann, overflatevann og kystvann. I de tilfeller hvor det er omfattende lekkasjer i ledningsnettet så er det vanskelig å oppfatte dette som en bærekraftig bruk av vannressursene.

I forbindelse med pågående prosess hvor IVAR IKS har søkt konsesjon etter vannressursloven for uttak av drikkevann fra Birkelandsvatnet i Bjerkreim kommune, har lekkasjer i det kommunale ledningsnettet vært et viktig tema. Bjerkreimsvassdraget er et nasjonalt verna vassdrag for uttak av vann til vannkraftproduksjon og er et nasjonalt laksevassdrag. Konsekvensutredningen i

forbindelse med søknad om drikkevannsutttak viser at samlet lekkasje i ledningsnettet kan være så høyt som 30 – 40 %. Det har i denne prosessen vært diskutert hvor stor lekkasjeandel som er akseptabelt i et samfunnsøkonomisk perspektiv og hva som er akseptabelt i forhold til bærekraftig bruk av en vannforekomst. Det foreligger per tidspunkt ingen avklarte svar på dette.

Det å sikre nok mengde med hygienisk tilfredsstillende drikkevann er det viktigste formålet med ny drikkevannsforskrift. I høringsnotatet til § 17 fremkommer at, «*Lekkasjer vil kunne medføre innsug av forurensninger og er en direkte sløsing av et foredlet næringsmiddel*».

Fylkesrådmannen foreslår ut fra ovennevnte vurderinger at det i forskriftsteksten innarbeides en tekst som har til formål å unngå «direkte sløsing av et foredlet næringsmiddel» og som bidrar til å nå vannforskriftens mål om å sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av grunnvann og overflatevann.

Ut fra ovennevnte foreslår fylkesrådmannen at forskriftens § 17 endres til følgende ordlyd; *Vannverkseieren skal sikre at vannforsyningssystemets ledningsnett til enhver tid er tilstrekkelig lekkasjetett og i tilfredsstillende stand. Dette for å hindre at drikkevannet blir forurenset og for å sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av grunnvann og overflatevann.*

Forholdet til planer med hjemmel i plan- og bygningsloven (§ 28):

I § 28 i utkast til ny drikkevannsforskrift er det tatt inn et krav om at kommunene skal ta inn drikkevannshensyn når de utarbeider arealdelen av kommuneplanen og reguleringsplaner. Fylkesrådmannen mener dette er en viktig tydeliggjøring som vil bidra til å sikre at vannkvaliteten i drikkevannskilder ivaretas i arealplanleggingen i kommunene.

I § 28 foreslås også at «*Kommunen skal om nødvendig ta initiativ til å utarbeide en regional plan for å ivareta drikkevannshensynet der vannforsyningssystemet ligger i flere kommuner.*» Fylkesrådmannen mener kommunens mulighet til å ta initiativ til en regional plan for drikkevann allerede eksisterer gjennom plan- og bygningsloven. Dette er i noe grad utdypet i kommentarutgaven til plan- og bygningsloven.

Fylkeskommunen er regional planmyndighet og har ansvaret for regionale planer. Fortrinnsvis skal forslag til (behov for) regionale planer gis i forbindelse med utarbeidelsen av regional planstrategi som vedtas hvert fjerde år, dette jf. plan- og bygningslovens §§ 7-1, 7-2 og 8-1. Alle kommunale initiativ blir vurdert i forbindelse med regional planstrategi.

Regional plan for drikkevann kan være et hensiktsmessig planverktøy i forbindelse med etablering av drikkevannskilder og ledningsnett som planlegges å ligge i flere kommuner. Planprosessene knyttet til utarbeidelse av regional plan kan bidra til utredning av ulike alternativer og gjennom planprosessen finne omforente løsninger på tvers av kommunegrenser. En godt utarbeidet regional plan kan gi et godt grunnlag for søknad om konsesjon for vannuttak etter vannressursloven og planbehandling etter plan- og bygningsloven i kommunene.

Det er positivt at muligheten for å utarbeide regional plan for drikkevann synliggjøres i drikkevannsforskriften. Fylkesrådmannen mener det er behov for en mer utdypende beskrivelse av hva hensikten er og hvordan forholdet til regional plan og plan- og bygningsloven er. Dette bør utdypes, enten i forskriftsteksten eller i kommentarutgave eller veiledning til forskriften.

Alternativt bør også § 28 peke på muligheten til utarbeidelse av en interkommunal plan, som også eksisterer i plan- og bygningsloven.

5. Konklusjon:

Fylkesrådmannen mener det er positivt og viktig at drikkevannsforskriften endres for å være tilpasset ny kunnskap, regelverksendringer og samfunnsutviklingen for øvrig. Det er behov for noen tydeligere avklaringer og presiseringer i forhold til deler av foreslått forskriftstekst.

Innspill til § 4. Forurensning

Fylkesrådmannen ber om at endringene i drikkevannsforskriften ikke må medføre begrensninger på tradisjonelt friluftsliv og allemannsretten dersom det ikke foreligger konkret fare-/risikovurdering som viser at aktiviteten kan medføre forurensning og negativ påvirkning på drikkevannskilden.

Det må enten i forskriftsteksten eller i kommentarutgave eller veiledning til forskrift fremkomme tydelig hva som i § 4 menes med forurensning fra friluftsliv og annen utøvelse av allemannsretten.

For å sikre at det foretas konkrete vurderinger av forurensningsfare, så foreslås at det tas inn ett nytt annet ledd, med følgende ordlyd;

«Konkret forurensningsfare skal vurderes gjennom farekartlegging, jf. § 9.»

Innspill til § 17. Ledningsnett og internt fordelingsnett

Forskriftstekstens bruk av begrepene «tilstrekkelig lekkasjetett og i tilfredsstillende stand» er hensiktsmessig, forutsatt at det konkretiseres nærmere målsettinger gjennom egen veiledning eller i en kommentarutgave av forskriften.

Vannforskriften og regional plan for vannforvaltning har som formål å sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av grunnvann, overflatevann og kystvann. I de tilfeller hvor det er omfattende lekkasjer i ledningsnettet så er det vanskelig å oppfatte dette som en bærekraftig bruk av vannressursene.

For å sikre at hensynet til formålet i vannforskriften ivaretas foreslår fylkesrådmannen at forskriftens § 17 endres til følgende ordlyd;

«Vannverkseieren skal sikre at vannforsyningssystemets ledningsnett til enhver tid er tilstrekkelig lekkasjetett og i tilfredsstillende stand. Dette for å hindre at drikkevannet blir forurenset og for å sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av grunnvann og overflatevann.»

Innspill til § 28. Kommunens plikter

Fylkesrådmannen mener forslaget i § 28 er om at kommunene skal ta inn drikkevannshensyn når de utarbeider arealdelen av kommuneplanen og reguleringsplaner er av stor betydning å ivareta.

I § 28 foreslås også at «*Kommunen skal om nødvendig ta initiativ til å utarbeide en regional plan for å ivareta drikkevannshensynet der vannforsyningssystemet ligger i flere kommuner.*» Fylkesrådmannen mener regional plan for drikkevann kan være et hensiktsmessig planverktøy i forbindelse med etablering av drikkevannskilder og ledningsnett som planlegges å ligge i flere kommuner.

Fylkeskommunen er regional planmyndighet og har ansvaret for regionale planer. Fortrinnsvis skal forslag til (behov for) regionale planer gis i forbindelse med utarbeidelsen av regional planstrategi som vedtas hvert fjerde år, dette jf. plan- og bygningslovens §§ 7-1, 7-2 og 8-1. Kommunens mulighet til å ta initiativ til en regional plan for drikkevann eksisterer allerede gjennom plan- og bygningsloven. Det er positivt at muligheten for å utarbeide regional plan for drikkevann synliggjøres i drikkevannsforskriften.

Det er positivt at muligheten for å utarbeide regional plan for drikkevann synliggjøres i drikkevannsforskriften. Fylkesrådmannen mener det er behov for en mer utdypende beskrivelse av hva hensikten med en regional plan for drikkevann er, og hvordan forholdet til plan- og bygningsloven er. Dette bør utdypes, enten i forskriftsteksten eller i kommentarutgave eller veiledning til forskriften.

[... Sett inn saksutredningen over denne linja ↑](#)

Forslag til vedtak:

1. Fylkesutvalget er positive til at drikkevannsforskriften endres for å være tilpasset ny kunnskap, regelverksendringer og samfunnsutviklingen for øvrig.
2. Fylkesutvalget viser til fylkesrådmannens saksfremlegg og konklusjon i saken.
3. Fylkesutvalget støtter fylkesrådmannens saksfremlegg og ber Helse- og omsorgsdepartementet foreta de endringer som fremgår av konklusjonen.

Trond Nerdal
fylkesrådmann

Christine Haver
regionalplansjef

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.